

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Press Unit
Unité de la Presse

Zestawienie tematyczne – Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

Marzec 2020 roku
Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału
i nie ma charakteru wyczerpującego

Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

Artykuł 4 Protokołu 4 do Konwencji: zakaz zbiorowego wydalania cudzoziemców

„Wydalenie zbiorowe” = jakikolwiek środek zmuszający cudzoziemców traktowanych jako grupa do opuszczenia kraju, z wyjątkiem środka podjętego na podstawie rozważnego i obiektywnego zbadania danej sprawy w aspekcie każdego konkretnego cudzoziemca należącego do danej grupy.

Sprawy, w których Trybunał stwierdził naruszenie art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji

Čonka przeciwko Belgii

Wyrok Izby z dnia 5 lutego 2002r.

Skarżący, obywatele Słowacji pochodzenia romskiego, podnieśli, iż uciekli ze Słowacji, gdzie byli podmiotem ataków rasistowskich, w których Policja odmawiała interwencji. Zostali oni aresztowani w związku z możliwością wydalania po wypełnieniu ich wniosków o azyl. Skarżący podnosili zarzuty w szczególności w aspekcie okoliczności ich aresztowania i wydalania ze Słowacji.

Trybunał stwierdził **naruszenie art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji** wskazując w szczególności, że postępowanie dotyczące wydalania (prowadzone wobec obywateli Słowacji pochodzenia romskiego) nie zapewniała, aby okoliczności o charakterze indywidualnym, dotyczące każdego z zainteresowanych, brane były autentycznie i jednostkowo pod uwagę. Zdaniem Trybunału przeprowadzone postępowanie nie było w stanie wyeliminować wszystkich wątpliwości co do tego, czy wydalanie było zbiorowe, a wątpliwości te wynikały z następujących czynników: władze państwowe uprzednio wydały właściwym organom zalecenia dotyczące wdrożenia podobnych działań; wszyscy obcokrajowcy zostali wezwani na policję w tym samym czasie; nakazy nakładające na nich obowiązek opuszczenia terytorium i aresztowania zostały sformułowane w identyczny sposób; obcokrajowcy mieli duże trudności aby skontaktować się z prawnikiem; nie zostało zakończone postępowanie dotyczące udzielenia azylu.

W tym postępowaniu Trybunał stwierdził również naruszenie **art. 5 ust. 1** (prawo do wolności i bezpieczeństwa) i **ust. 4 Konwencji** (prawo do wszczęcia postępowania kontrolnego w zakresie legalności zatrzymania) oraz **art. 13** (prawo do środka

Zestawienie tematyczne – Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

odwoławczego) **w zw. z art. 4 Protokołu nr 4**. Trybunał stwierdził brak naruszenia art. **5 ust. 2 Konwencji** (prawo do informacji o przyczynach zatrzymania) i **art. 13** (prawo do środka odwoławczego) w zw. z **art. 3 Konwencji** (zakaz tortur).

Hirsi Jamaa i in. przeciwko Włochom

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 23 lutego 2012r.

Sprawa dotyczyła imigrantów somalijskich i erytrejskich, podróżujących z terytorium Libii, którzy zostali przechwyceni na morzu przez władze włoskie i odesłani z powrotem do Libii. Skarżący podnieśli m. in., że byli podmiotami wydalenia zbiorowego zakazanego przez art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji. Podnieśli ponadto, iż nie mieli dostępu do skutecznego środka odwoławczego w tym zakresie na terenie Włoch.

Trybunał stwierdził, że skarżący **podlegali jurysdykcji włoskiej w rozumieniu art. 1 Konwencji** (prawo do poszanowania praw człowieka): w czasie pomiędzy załadowaniem na statek, a przekazaniem władzom libijskim i faktycznie oraz z mocy prawa pozostawali pod kontrolą władz włoskich.

W tej sprawie Trybunał **został po raz pierwszy zmuszony do zbadania, czy art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji miał zastosowanie do sytuacji, w której obcokrajowcy są przekazywani z danego państwa do państwa trzeciego**.

Trybunał zauważył, że pojęcie wydalenia, podobnie jak koncepcja „jurysdykcji”, miało zasadniczo charakter terytorialny, ale stwierdził, że tam gdzie państwo, na zasadzie wyjątku, wykonywało swoją jurysdykcję poza granicami swojego terytorium – Trybunał stwierdził, że skarżący w niniejszej sprawie podlegali jurysdykcji włoskiej – należy przyjąć, że wykonywanie jurysdykcji eksterytorialnej przez dane państwo przyjęło postać wydalenia zbiorowego. Przekazanie skarżących do Libii odbyło się bez zbadania jednostkowych przypadków każdego z nich. Władze włoskie dokonały jedynie ich załadunku na statki, a następnie wysadzenia na terytorium Libii. Trybunał stwierdził, że usunięcie skarżących miało charakter zbiorowy, z **naruszeniem art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji**.

Trybunał stwierdził ponadto, że doszło do naruszeń art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), ponieważ skarżący zostali narażeni na znęcanie w Libii i wydalenie do Somalii i Erytrei. Wreszcie Trybunał stwierdził naruszenia art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w związku z art. 3 Konwencji i z art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji, ponieważ skarżący nie mieli możliwości wniesienia zażalenia do właściwego organu i otrzymania całościowej oraz wnikliwej oceny ich wniosków przed zastosowaniem środka w postaci wydalenia oraz dlatego, że środek o charakterze karnym, zastosowany przeciwko wojskowej załodze statku, nie spełniał wymogów środka o skutku zawieszającym.

Gruzja przeciwko Rosji (I)

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 3 lipca 2014 roku

Ta sprawa pierwotnie dotyczyła domniemanego istnienia administracyjnej praktyki dotyczącej zatrzymania, aresztowania i zbiorowego wydalenia obywateli Gruzji z Federacji Rosyjskiej jesienią 2006 roku.

Trybunał stwierdził w szczególności, że doszło do **naruszenia art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji**, w związku z tym, że wydalenia obywateli Gruzji w omawianym czasie sprowadzały się do praktyki administracyjnej niezgodnej z tym artykułem Konwencji. Trybunał wskazał, że art. 4 Protokołu nr 4 miał zastosowanie bez względu na to, czy wydaleniem obywateli Gruzji mieli prawo pobytu czy też nie, z tego powodu, że wskazany artykuł odnosi się nie tylko do osób, które mają prawo stałego pobytu w danym państwie.

W zakresie pytania, czy środki służące do wydalenia zostały przedsięwzięte na podstawie i po obiektywnym i rozsądnym zbadaniu szczególnej sytuacji każdego z obywateli Gruzji, Trybunał zwrócił uwagę na zgodne opisy procedur prowadzonych przed rosyjskimi sądami, dokonane przez gruzińskich świadków oraz międzynarodowe organizacje rządowe i pozarządowe. Trybunał zwrócił uwagę w szczególności, że zgodnie z Komitetem Monitorującym Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, wydalenia miały podobny

Zestawienie tematyczne – Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

schemat w całym kraju, zaś organizacje międzynarodowe odnosiły się do współpracy władz administracyjnych i sądowych.

W rzeczonym okresie rosyjskie sądy wydały tysiące nakazów wydaleń obywateli gruzińskich. Nawet jeśli, z formalnego punktu widzenia, decyzje sądowe dotyczyły poszczególnych obywateli gruzińskich, Trybunał stwierdził, że sposób prowadzenia postępowań w sprawie wydaleń w tamtych czasie, po wydaniu okólników i instrukcji, mając na uwadze liczbę wydalonych obywateli gruzińskich w okresie do października 2006 roku, uniemożliwiał rozsądne i obiektywne zbadanie każdej z indywidualnych spraw. Nawet jeśli Państwo miało prawo ustanowić swoją własną politykę imigracyjną, Trybunał stwierdził, że podkreślenia wymaga to, iż problemy z opanowaniem fal imigracyjnych nie może usprawiedliwiać praktyk niezgodnych z zobowiązaniami Państwa wynikającymi z Konwencji.

Zob. także **Berdzeishvili i Inni p. Rosji** oraz **Shioshvili i Inni p. Rosji**, wyroki Izby z dnia 20 grudnia 2016 roku.

Sharifi i Inni p. Włochom i Grecji

Wyrok Izby z dnia 21 października 2014 roku.

Sprawa dotyczyła 32 obywateli Afganistanu, 2 Sudańczyków i 1 Erytrejczyka, którzy twierdzili w szczególności, że przedostali się nielegalnie do Włoch z Grecji i zostali zawróceni do tego kraju z groźbą deportacji do krajów pochodzenia, gdzie narażeni byli na utratę życia, tortury i nieludzkie oraz poniżające traktowanie. Podnieśli ponadto, że byli podmiotem masowych wydaleń zbiorowych.

Trybunał stwierdził **naruszenie** przez Włochy **art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji** w zakresie czterech skarżących, którzy utrzymali regularny kontakt z prawnikiem reprezentującym ich w postępowaniu przed Trybunałem¹, w związku z tym, że środki zastosowane wobec nich w porcie Ankona skutkowały zbiorowymi i masowymi wydaleniami. Trybunał stwierdził także odnośnie do tych czterech skarżących, że doszło do **naruszenia art. 13 Konwencji** (prawo do efektywnego środka odwoławczego) w zw. z **art. 3 Konwencji** (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania) i **art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji** z tego powodu, że nie mieli dostępu do procedury azylowej albo jakiegokolwiek środka w porcie Ankona. Trybunał stwierdził **naruszenie art. 13 Konwencji** w zw. z **art. 3 Konwencji** w stosunku do Grecji w związku z brakiem procedury azylowej i ryzykiem wydalenia do Afganistanu, gdzie prawdopodobnie byłoby podmiotem złego traktowania, oraz naruszenie przez Włochy **art. 3 Konwencji**, jako że wydalać skarżących do Grecji władze włoskie narażały ich na ryzyka wynikające z niedoskonałości w krajowej procedurze azylowej.

W tej sprawie Trybunał stwierdził w szczególności, że podziela obawy wielu obserwatorów w zakresie automatycznego wydalania osób, które w większości spraw były wydawane kapitanom statków w celu przewiezienia do Grecji, dokonywanego przez władze graniczne Włoch w portach Morza Adriatyckiego z pozbawieniem jakichkolwiek praw procesowych i materialnych.

Dodatkowo, Trybunał przypomniał system spraw Dublińskich² - które rozstrzygnęły kwestię tego, które Państwo Członkowskie UE jest odpowiedzialne za rozpoznanie wniosku o udzielenie azylu, złożonego w jednym z Państw Członkowskich przez obywatela państwa trzeciego – musi zostać zastosowany w sposób zgodny z Konwencją: żadna forma wydalenia zbiorowego lub masowych zawróceni nie może znaleźć usprawiedliwienia z odwołaniem do tego systemu i to Państwo przeprowadzające wydalenie musi się upewnić, że kraj docelowy zapewnia wystarczające gwarancje przy stosowaniu prawa azylowego aby uchronić osoby wydalone do krajów pochodzenia przed brakiem rozważenia ewentualnych ryzyk z tym związanych.

---

¹ W stosunku do 31 innych skarżących Trybunał skreślił skargi z listy na podstawie art. 37 Konwencji

² Zob. zestawienie „Sprawy Dublińskie”

Sprawy, w których Trybunał stwierdził naruszenie art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji

---

Sultani przeciwko Francji

Wyrok Izby z dnia 20 września 2007

Ta sprawa dotyczyła ryzyka deportacji na zbiorowym rejsie lotniczym służącym deportacji nielegalnych imigrantów. Skarżący podniósł w szczególności, że w przypadku deportacji do Afganistanu grozi mu ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania. Skarżący podważał postępowanie deportacyjnego wobec siebie, a w szczególności krótki czas, w jakim Francuska Agencja ds. Ochrony Uchodźców i Bezpieczeństwowców (OFPRA) rozpoznała jego drugi wniosek azylowy.

Trybunał **stwierdził, że nie doszłoby naruszenia art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji gdyby weszła w życie decyzja w sprawie deportacji**. Francuskie władze, podejmując decyzję o odmowie udzielenia skarżącemu azylu, wzięły pod uwagę nie tylko całokształt sytuacji w Afganistanie, ale także oświadczenia samego skarżącego odnośnie jego sytuacji osobistej i domniemyanych zagrożeń w przypadku wydalenia. Sytuacja skarżącego została oceniona jednostkowo, wyniku czego stwierdzono istnienie podstaw do wydalenia. W tej sprawie Trybunał stwierdził, że **nie doszłoby naruszenia art. 3 Konwencji** (zakaz tortur i nieludzkiego traktowania) gdyby aplikanta wydalono.

Zob. także: [Ghulami p. Francji](#), decyzja (Izby) w przedmiocie dopuszczalności z dnia 7 kwietnia 2009 roku.

M.A. przeciwko Cyprowi (skarga nr 41872/10)

Wyrok Izby z dnia 23 lipca 2013 roku

Ta sprawa dotyczyła zatrzymania przez władze cypryjskie syryjskiego Kurda i jego planowaną deportację do Syrii po wczesnoporannej akcji policyjnej, w której usunięto jego i innych Kurdów pochodzących z Syrii z obozu znajdującego na zewnątrz budynków rządowych w Nikozji w związku z protestem przeciwko cypryjskiej polityce imigracyjnej. Skarżący podniósł, że władze cypryjskie chciały go deportować w ramach operacji zbiorowego wydalenia, bez dokonania indywidualnej oceny i rozpoznania jego sprawy.

Trybunał **nie stwierdził naruszenia art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji**. Wskazał w szczególności, że ważne jest, aby każda sprawa dotycząca deportacji była rozpatrywana indywidualnie i rozstrzygana w oparciu o jej specyficzne okoliczności. Fakt, że protestujący, w tym skarżący, zostali zabrani razem do siedziby policji, że niektórzy zostali deportowali w grupie albo że nakazy wydalenia sformułowane były z użyciem podobnych wyrażen i dlatego nie odnosiły się szczegółowo do wcześniejszych faz postępowania, nie czyniło z tego wydalenia zbiorowego. Każda decyzja o deportacji opierała się na stwierdzeniu, że byli oni nielegalnymi imigrantami po odmowie udzielenia azylu albo zamknięciu sprawy w związku z indywidualnym rozpatrywaniem sprawy przez okres ponad 5 la. W konsekwencji przedsięwzięte środki nie miały charakteru wydalenia zbiorowego.

W tej sprawie Trybunał stwierdził jeszcze, że **doszło do naruszenia art. 13 Konwencji** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w zw. z **art. 2 Konwencji** (prawo do życia) i **art. 3 Konwencji** (zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania), naruszenie **art. 5 ust. 1 i 4 Konwencji** (nielegalne pozbawienie wolności, efektywny środek w celu zbadania legalności pozbawienia wolności) oraz że **nie doszło do naruszenia art. 5 ust. 2 Konwencji** (prawo do informacji o podstawach aresztowania).

Khlaifia i Inni przeciwko Włochom

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 15 grudnia 2016 roku

Ta sprawa dotyczyła zatrzymania w ośrodku dla uchodźców na Lampeduzie, a następnie na statkach zacumowanych w porcie w Palermo, a także deportacji do Tunezji nielegalnych imigrantów, którzy przybyli na wybrzeże włoskie w 2011 roku podczas

Zestawienie tematyczne – Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

zdarzeń związanych z „Arabską Wiosną”. Skarżący podnieśli, że byli podmiotem wydalenia zbiorowego.

Wielka Izba stwierdziła **brak naruszenia art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji**. W szczególności wskazała, że artykuł ten nie gwarantuje prawa indywidualnego rozważenia wszystkich okoliczności. Wymagania tego artykułu zostaną spełnione, jeśli każdy z obcych będzie miał możliwość podniesienia zarzutów przeciwko decyzji o wydaleniu i że zarzuty te zostaną rozpatrzone przez władze krajowe. W niniejszej sprawie Wielka Izba stwierdziła, że skarżący, po dwukrotnym ich rozpoznaniu i potwierdzeniu narodowości, mieli autentyczną i efektywną możliwość podniesienia zarzutów przeciwko wydaleniu. Wielka Izba **stwierdziła też brak naruszenia art. 13 Konwencji** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w zw. z art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji**, uznając że brak zawieszającego skutku odwołania nie łączył się z ryzykiem naruszenia praw gwarantowanych przez art. 2 Konwencji (prawo do życia) lub art. 3 Konwencji (zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) w kraju docelowym. Wreszcie, Wielka Izba **stwierdziła naruszenie art. 5 ust. 1** (prawo do wolności i bezpieczeństwa), **naruszenie art. 5 ust. 2 Konwencji** (prawo do powiadomienia o przyczynach pozbawienia wolności), **naruszenie art. 5 ust. 4 Konwencji** (prawo do szybkiego rozpoznania przez sąd legalności zatrzymania), **brak naruszenia art. 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) zarówno w zakresie warunków w centrum uchodźców na Lampeduzie, jak i warunków na statku w porcie w Palermo, a nadto **stwierdziła naruszenie art. 13 Konwencji** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w zw. z art. 3 Konwencji** w zakresie braku środka, za pomocą którego skarżący mogliby zaskarżyć warunki, w których byli przetrzymywani na centrum uchodźców na Lampeduzie i na statkach.

N.D. i N.T. przeciwko Hiszpanii

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 13 lutego 2020 roku

Ta sprawa dotyczyła natychmiastowego powrotu do Maroka dwóch obywateli Mali i Cote d'Ivoire, którzy w dniu 13 sierpnia 2014 roku próbowali bez kontroli dostać się na terytorium Hiszpanii poprzez sforsowanie płotu otaczającego hiszpańską enklawę Melilla na północnym wybrzeżu Afryki. Skarżący utrzymywali, że byli przedmiotem wydalenia zbiorowego bez indywidualnego rozważenia okoliczności i braku jakichkolwiek procedur oraz pomocy prawnej. Skarżący odnieśli się do polityki systematycznego usuwania imigrantów bez uprzedniej identyfikacji, co – ich zdaniem – było pozbawione podstaw prawnych w tamtym czasie. Ponadto skarżący zarzucili brak skutecznego środka ze skutkiem zawieszającym, przy pomocy którego mogliby zaskarżyć wydalenie do Maroka.

Wielka Izba uznała jednogłośnie, że **nie doszło do naruszenia art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji**. Wielka Izba zauważyła w szczególności, że skarżący w istocie sami znaleźli się w bezprawnej sytuacji, kiedy świadomie próbowali jako część większej grupy i w miejscu niedozwolonym przedostać się do Hiszpanii w dniu 13 sierpnia 2014 roku poprzez przekroczenie zasieków granicznych Melilli, korzystając z liczebności grupy oraz używając siły. W ten sposób zdecydowali, że nie podejmą legalnych środków, które były dostępne aby dostać się do Hiszpanii w sposób legalny. W konsekwencji Trybunał uznał, że brak indywidualnych decyzji o wydaleniu mógł być związany z tym, że skarżący – przy założeniu, iż chcieli skorzystać z praw konwencyjnych – nie uczynili użytku z ustanowionych w tym celu oficjalnych procedur wjazdowych i było to w konsekwencji efektem ich osobistego zachowania. Wielka Izba uznała też, iż **nie doszło do naruszenia art. 13 Konwencji** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w zw. z art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji**. W tym względzie Izba uznała, że skoro brak indywidualnej procedury wydaleniomowej był konsekwencją własnego zachowania skarżących, to nie można czynić Państwa odpowiedzialnym za brak dostępności prawnego środka w Melilli, który umożliwiałby skarżącym podważanie decyzji o wydaleniu.

Asady i Inni przeciwko Słowacji

Zestawienie tematyczne – Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

Wyrok Izby z dnia 24 marca 2020 roku³

Sprawa ta dotyczyła wydalenia przez słowackie służby graniczne i uchodźcze 19 obywateli afgańskich na Ukrainę.

Trybunał zbadał jedynie 7 z 19 skarg, skreślając sprawę z listy w stosunku do pozostałych. Trybunał stwierdził, że nie doszło do naruszenia art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji wobec tych siedmiu skarżących, uznając, że słowacka policja nie doprowadziła do zbiorowego wydalenia gdy przekazała ich na Ukrainę. Trybunał stwierdził w szczególności, że pomimo krótkiego przesłuchania na komisariacie, otrzymali autentyczną możliwość zwrócenia uwagi władz na każdą kwestię, która mogła wpływać na ich status i prawo do pozostania na Słowacji. Ich wydalenie nie nastąpiło bez zbadania indywidualnych okoliczności sprawy.

Sprawy, w których Trybunał uznał skargi za niedopuszczalne w świetle art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji

---

Becker przeciwko Danii

Decyzja Europejskiej Komisji Praw Człowieka z dnia 3 października 1975 roku⁴

Skarżący, który był dziennikarzem i prezesem organizacji „Plan Ochrony Dzieci i Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, twierdził że przekazanie 199 dzieci pochodzenia wietnamskiego, jeśli dojdzie do skutku, stanowiłoby naruszenie art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji.

Europejska Komisja Praw Człowieka stwierdziła niedopuszczalność (niedopuszczalność *ratione materiae*). w sprawie przestało występować zagadnienie wydalenia zbiorowego, gdyż Dania zgodziła się do zbadania każdego przypadku z osobna, a w interesie niektórych dzieci lepiej było zostać wydalonym niż pozostać na terytorium Danii.

Andric p. Szwecji

Decyzja Izby z dnia 23 lutego 1999 roku

Ta sprawa dotyczy wydalenia do Chorwacji i Bośni i Hercegowiny etnicznych Chorwatów z Bośni i Hercegowiny, którzy posiadali zarówno obywatelstwo chorwackie, jak i bośniackie. Poprosili oni o azyl w Szwecji po tym, jak uciekli z Bośni i Hercegowiny, jednak służby graniczne zdecydowały o ich deportacji do Chorwacji po odrzuceniu ich wniosków azylowych. Skarżący zarzucili naruszenie art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), oraz art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji.

Trybunał **stwierdził niedopuszczalność skargi w zakresie art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji jako oczywiście bezzasadnej**. Trybunał zauważył, że fakt otrzymania przez grupę cudzoziemców podobnych decyzji nie powinien prowadzić do wniosku, że doszło do zbiorowego wydalenia w sytuacji, gdy każda z tych osób miała możliwość podniesienia zarzutów przeciwko wydaleniu przed właściwymi władzami, które oparte były na indywidualnych podstawach. W tej sprawie każdy ze skarżących złożył indywidualny wniosek do władz imigracyjnych i mógł przedstawić zarzuty przeciwko deportacji do Chorwacji. Jednocześnie władze brały pod uwagę nie tylko okoliczności wspólne, ale także sytuację każdego ze skarżących, a także niebezpieczeństwa rzekomo ich dotyczące w przypadku ich wydalenia. Co więcej, oddalając wnioski azylowe, władze wydały indywidualne decyzje odnoszące się do sytuacji każdego z nich.

Trybunał **uznał także za niedopuszczalną skargę z art. 3 Konwencji**.

---

³ Ten wyrok stanie się ostateczny zgodnie z okolicznościami wskazanymi w art. 44 § 2 Konwencji (wyroki ostateczne)

⁴ Razem z Trybunałem oraz Komitetem Ministrów Rady Europy Komisja, która urzędowała w Strasburgu od lipca 1954 roku do października 1999 roku nadzorowała wykonywanie przez Państwa-Strony Konwencji ich zobowiązań wynikających z Konwencji. Komisja przestała działać w momencie ustanowienia stałego Trybunału w dniu 1 listopada 1998 roku.

Zestawienie tematyczne – Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

Berisha i Haljiti przeciwko Byłej Jugosłowiańskiej Republice Mołdawii

Decyzja Izby o dopuszczalności z dnia 16 czerwca 2005 roku

Skarżący są małżeństwem o obywatelami Serbii oraz Montenegro z prowincji Kosowo. Są pochodzenia romskiego. Podnieśli, że codziennie byli nękani przez Albańczyków z ich własnej wioski i zmuszani przez członków Kosowskiej Armii Wyzwolenia i innych mieszkańców wsi do opuszczenia domu. Podnieśli, że były podmiotem wydalenia zbiorowego, sprzecznego z art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji (zakaz wydaleń zbiorowych cudzoziemców), gdyż władze wydały jedną decyzję dotyczącą obojga z nich bez przeprowadzenia rozsądnego i obiektywnego zbadania szczególnych okoliczności ich dotyczących.

Trybunał **uznał skargę za niedopuszczalną** w związku z jej oczywistą bezzasadnością. Sam fakt, że władze wydały jedną decyzję dla obojga z nich jako małżonków, był konsekwencją ich własnego zachowania: przybyli razem do Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii, wspólnie złożyli wniosek o azyl, przedstawili te same dowody i złożyli wspólne odwołanie. W tych okolicznościach deportacja skarżących nie ujawniała cech wydalenia zbiorowego.

Dristat i Inni przeciwko Włochom

Decyzja Izby o dopuszczalności z dnia 1 lutego 2011 roku

W lipcu 2011 roku 46 skarżących, wszyscy pochodzenia greckiego, wsiadło na statek w Patras, kierujący się do Ancony i dalej Genui, wraz z grupą innych 800 greckich obywateli należących do greckiego komitetu protestacyjnego anty-G8, w celu uczestnictwa w protestach przeciwko szczytowi grupy G-8. Twierdzili w szczególności, że zostali aresztowani przez policję po przybyciu do Ankony i ostatecznie zmuszeni do powrotu do Patras. Powołując się na art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji (zakaz zbiorowych wydaleń cudzoziemców) w szczególności zarzucali, że ich deportacja skutkowałą wydaleniem zbiorowym, jako że nie wydano i nie doręczono im żadnych formalnych decyzji.

Mając na uwadze treść **art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji** Trybunał **stwierdził niedopuszczalność skargi** jako oczywiście bezzasadnej. Nawet gdyby przyjąć, że skarżący niezwłocznie okazali swoje dokumenty policji, inni uczestnicy tej grupy manifestantów dwukrotnie odmówili wykonania tej czynności. Poproszono ich o okazanie tych dokumentów z myślą o przygotowaniu nakazów wydalenia tych osób, zgodnie z wytycznymi dla policji od Ministra Spraw Wewnętrznych. W tych okolicznościach, pozwany Rząd nie może w jakimkolwiek zakresie być odpowiedzialnym za to, że nie wydano indywidualnych nakazów wydalenia skarżących.

Trybunał **uznał także pozostałe skargi za niedopuszczalne**.

Zob. także, nowsze: **Abdi Ahmed i Inni p. Malcie**, decyzja Izby o dopuszczalności z dnia 16 września 2014 roku.

Sprawy dotyczące art. 4 Protokołu nr 4 skreślone z listy Trybunału

---

Husun i Inni przeciwko Włochom

Skreślenie z listy przez Izbę w dniu 19 stycznia 2010 roku

W 2005 roku 84 skarżący, którzy oświadczyli, że należą do grupy 1200 nielegalnych imigrantów, przybyli do Włoch na łodziach płynących z Libii i zostali umieszczeni w tymczasowych ośrodkach dla uchodźców. Nakazy wydalenia zostały wydane do niektórych z nich. Niektórzy zostali zwolnieni w związku z upływem maksymalnego terminu osadzenia.; inni zostali deportowani. Opierając się w szczególności na art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji (zakaz wydaleń zbiorowych obcokrajowców) skarżący zaskarżyli wydalenie jako zbiorowe.

W **decyzji o dopuszczalności** z dnia 11 maja 2006 roku Trybunał odroczył rozpoznanie sprawy 57 skarżących, których los był nieznanym i uznał za dopuszczalne w zakresie art. 2,

Zestawienie tematyczne – Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

art. 3, art. 13 i 34 skargi 14 wydalonych skarżących oraz w zakresie art. 34 Konwencji 13 skarżących, którzy zostali zwolnieni.

W [orzeczeniu](#) z dnia 19 stycznia 2010 roku, dotyczącym zarzutów skarżących z **art. 2 Konwencji** (Prawo do życia), **art. 3 Konwencji** (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), **art. 13 Konwencji** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) i **art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji**, w zakresie dotyczącym 14 skarżących wydalonych do Libii Trybunał zauważył, że właściwy sąd rejonowy, po przeprowadzeniu posiedzenia w obecności obrońców i tłumaczy, wydał wobec każdego z nich indywidualny nakaz deportacji. Trybunał stwierdził dalej, że ważność pełnomocnictw w zakresie niektórych skarżących pozwalała wzbudzać wątpliwości. Jeśli chodzi o grupę 57 skarżących, których los był nieznany, z których niektórzy zbiegli przed marcem 2005 roku, Trybunał stwierdził, że według opinii grafologa większość pełnomocnictw została wypełniona i podpisana przez jedną osobę. W każdym razie pełnomocnicy stracili kontakt ze wszystkimi tymi skarżącymi, dlatego też Trybunał nie mógł pozyskać informacji o ich szczególnej sytuacji. W świetle tych okoliczności Trybunał uznał, że **nie było zasadne dalsze badanie tych skarg i skreślił je z listy** na podstawie art. 37 § 1 lit. c Konwencji.

Odnosnie do skarżących z art. **34 Konwencji** (prawo do skargi indywidualnej) Trybunał uznał, z tych samych powodów, co wyżej, że **nie było zasadne dalsze badanie tych skarg** i powinny być one **skreślone z listy** (z wyjątkiem jednej skargi: w tej sprawie nie było wątpliwości co do autentyczności pełnomocnictwa i skarżący pozostał w kontakcie z pełnomocnikiem – Trybunał zauważył jednak, że nie odnotowano oznak, aby władze krajowe podjęły działania utrudniające wniesienie skargi do Trybunału lub uznania skargi za nieskuteczną i stwierdził, że z tego powodu nie doszło do naruszenia art. 34 Konwencji w tej sprawie).

Wybrane sprawy przed Trybunałem w toku

Doumbe Nnabuchi p. Hiszpanii (skarga nr 19420/15)

Skarga zakomunikowana Rządowi Hiszpanii w dniu 14 grudnia 2015 roku

A.A. i Inni p. Macedonii Północnej i 4 inne skargi (skargi nr 55798/16, 55808/16, 55817/16, 55820/16 i 55823/16)

Skarga zakomunikowana Rządowi w dniu 23 stycznia 2017 roku

M.B. i R.A. p. Hiszpanii (skarga nr 20351/17)

Skarga zakomunikowana Rządowi Hiszpanii w dniu 12 lipca 2017 roku

M.K. p. Polsce (skarga nr 40503/17)

Skarga zakomunikowana Rządowi Polski w dniu 13 lipca 2017 roku

M.K. i Inni p. Polsce (skarga nr 43643/17)

Skarga zakomunikowana Rządowi Polski w dniu 21 lipca 2017 roku

M.A. i Inni p. Polsce (skarga nr 42907/17)

Skarga zakomunikowana Rządowi Polski w dniu 3 sierpnia 2017 roku

D.A i Inni p. Polsce (skarga nr 51246/17)

Skarga zakomunikowana Rządowi Polski w dniu 7 września 2017 roku

Moustachi p. Polsce (skarga nr 9347/14)

Skarga zakomunikowana Rządowi Francji w dniu 30 października 2017 roku

Zestawienie tematyczne – Wydalenia zbiorowe cudzoziemców

[H.K. p. Węgrom \(skarga nr 18531/17 i Khurman p. Węgrom \(skarga nr 12625/17\)\)](#)

Skarga zakomunikowana Rządowi Węgier w dniu 13 listopada 2017 roku

[W.A. i Inni p. Włochom \(skarga nr 18787/17\)](#)

Skarga zakomunikowana Rządowi Włoch w dniu 24 listopada 2017 roku

[M.H. i Inni p. Chorwacji \(skarga nr 15670/18\)](#)

Skarga zakomunikowana Rządowi Chorwacji w dniu 11 maja 2018 roku

[M.A. i Inni p. Łotwie \(skarga nr 25564/18\)](#)

Skarga zakomunikowana Rządowi Łotwy w dniu 10 maja 2019 roku

[Y.F.C. i Inni p. Holandii \(skarga nr 21325/19\)](#)

Skarga zakomunikowana Rządowi Holandii w dniu 25 czerwca 2019 roku

[S.S. i Inni p. Włochom \(skarga nr 21660/18\)](#)

Skarga zakomunikowana Rządowi Włoch w dniu 26 czerwca 2019 roku

Inne teksty

Zob. w szczególności:

- **[Przewodnik po art. 4 Protokołu nr 4 do Konwencji – Zakaz wydeleń zbiorowych cudzoziemców](#)**, dokument przygotowany przez Dział Badań i Bibliotekę w ramach Dyrekcji Doradcy Prawnego

Kontakt medialny:
tel. +33 3 90 21 42 08